

„LIETUVOS ENERGIJA“, UAB, ĮMONIŲ GRUPĖS PIKTNAUDŽIAVIMO FINANSINIŲ PRIEMONIŲ RINKOSE PREVENCIJOS POLITIKA

- Tikslas:** apibrėžti pagrindines piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkose prevencijos priemones ir jų taikymą „Lietuvos energija“, UAB, įmonių grupėje.
- Taikymo sritis:** taikoma „Lietuvos energija“, UAB, įmonių grupės įmonėms, kurių finansinėmis priemonėmis prekiaujama daugiašalėse sistemose, įmonėms, vykdančioms prekybą finansinėmis priemonėmis, bei įmonėms, dalyvaujančioms apyvartinių taršos leidimų rinkoje.

TURINYS

1. Politikoje naudojamos sąvokos ir sutrumpinimai	1
2. Pagrindinės piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkose formos	2
3. Pagrindinės piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkose prevencijos priemonės	2
4. Apyvartinių taršos leidimų rinkos dalyviai	4
5. Baigiamosios nuostatos	4

1. Politikoje naudojamos sąvokos ir sutrumpinimai

1.1. Politika	Ši „Lietuvos energija“, UAB, įmonių grupės piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkose prevencijos politika.
1.2. Įmonių grupė	„Lietuvos energija“, UAB, ir jos tiesiogiai bei netiesiogiai valdomi juridiniai asmenys.
1.3. Įmonė	Įmonių grupei priklausantis juridinis asmuo.
1.4. MAR	2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka (Piktnaudžiavimo rinka reglamentas, angl. <i>Market Abuse Regulation</i>).
1.5. Finansinės priemonės	Finansinės priemonės, kuriomis prašoma leisti prekiauti, leidžiama prekiauti ar prekiaujama reguliuojamoje rinkoje arba kitoje daugiašalėje sistemoje ir kurių atžvilgiu taikomi MAR reikalavimai, įskaitant: 1. perleidžiamuosius vertybinius popierius, įskaitant akcijas, obligacijas; 2. apyvartinius taršos leidimus; 3. išvestines finansines priemones, įskaitant su perleidžiamaisiais vertybiniais popieriais, biržos prekėmis, apyvartiniais taršos leidimais susietus sandorius.
1.6. Įmonė emitentė	Įmonė, kurios išleistomis finansinėmis priemonėmis prašoma leisti prekiauti, leidžiama prekiauti ar prekiaujama reguliuojamoje rinkoje arba kitoje daugiašalėje sistemoje.
1.7. Viešai neatskleista informacija	MAR 7 straipsnyje nurodyta viešai neatskleista, tiesiogiai ar netiesiogiai su įmonėmis emitentėmis, finansinėmis priemonėmis ar su jomis susijusiomis prekėmis susijusi konkretaus pobūdžio informacija, kurią atskleidus viešai, tai galėtų turėti didelį poveikį finansinių priemonių, su jomis susijusių išvestinių finansinių priemonių ar prekių kainai.

1.8. Kitos Politikoje naudojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžtos MAR ir kituose su MAR įgyvendinimu susijusiuose Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

2. Pagrindinės piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkose formos

- 2.1. Įmonėms ir jų darbuotojams draudžiama atlikti bet kokius piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkose veiksmus, kurie apima:
- 2.1.1. manipuliaciją ar bandymą manipuliuoti rinka;
 - 2.1.2. prekybą ar bandymą prekiauti pasinaudojant viešai neatskleista informacija;
 - 2.1.3. neteisėtą viešai neatskleistos informacijos atskleidimą.
- 2.2. **Manipuliacijos ar bandymas manipuliuoti rinka** – MAR 12 straipsnyje nurodyti veiksmai, įskaitant sandorių sudarymą, prekybos pavedimų teikimą, klaidinančios informacijos sklaidimą, fiktyvių priemonių naudojimą ar kitokių savarankiškų ar suderintų veiksmų atlikimą, kuriais:
- 2.2.1. gali būti klaidinama dėl finansinių priemonių, su jomis susijusių prekių pasiūlos, paklausos ar kainos, gali būti fiksuojama dirbtinio lygio kaina arba sudaromos kitokios nesąžiningos prekybos sąlygos;
 - 2.2.2. siekiama paveikti lyginamąjį indeksą;
 - 2.2.3. gali būti sutrikdytas prekybos vietos, pavyzdžiui, reguliuojamos rinkos, veikimas.
- 2.3. **Prekyba ar bandymas prekiauti pasinaudojant viešai neatskleista informacija** – MAR 8 straipsnyje nurodyti veiksmai, įskaitant asmens, turinčio viešai neatskleistos informacijos, pasinaudojimą ja, patarimą kitam asmeniui ar jo skatinimą, kad savo ar kito asmens naudai įgytų ar parduotų finansines priemones, pakeistų ar atšauktų prekybos pavedimus dėl finansinių priemonių, su kuriomis ta informacija yra susijusi.
- 2.4. **Neteisėtas viešai neatskleistos informacijos atskleidimas** – MAR 10 straipsnyje nurodyti veiksmai, įskaitant asmens, turinčio viešai neatskleistos informacijos, šios informacijos atskleidimą bet kuriam kitam asmeniui, nebent informacija atskleidžiama asmeniui atliekant įprastines su darbu susijusias funkcijas, profesinę veiklą arba pareigas.
- 2.5. Asmens veiksmai, kai jis iš kito asmens gavo Viešai neatskleistos informacijos ar pasinaudojo šia informacija patarimu ar skatinimu, taip pat laikomi neteisėtu viešai neatskleistos informacijos pasinaudojimu ar atskleidimu, jei tas asmuo žino ar turi žinoti, kad šie veiksmai grindžiami Viešai neatskleista informacija.

3. Pagrindinės piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkose prevencijos priemonės

- 3.1. Siekiant užtikrinti atitiktį MAR reikalavimams ir piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkose prevenciją, Įmonių grupėje taikomos toliau nurodytos priemonės.
- 3.2. **Viešai neatskleistos informacijos sąrašas.** Įmonė emitentė sudaro Įmonės Viešai neatskleistos informacijos sąrašą, kuriame nurodomi Viešai neatskleistos informacijos atvejai, atitinkantys šiuos kriterijus:
- 3.2.1. informacija turi būti susijusi su Įmone ar jos išleistomis finansinėmis priemonėmis;
 - 3.2.2. informacija turi apimti pakankamai konkrečias ir tikslias aplinkybes, kurios yra susiklosčiusios arba galima pagrįstai tikėtis, kad susiklostys;
 - 3.2.3. informacija, ją atskleidus viešai, gali turėti didelį poveikį finansinių priemonių ar susijusių prekių kainoms, todėl investuotojai būtų linkę atsižvelgti į tokią informaciją sprenddami dėl investicijų;
 - 3.2.4. tęstinio proceso etapas gali būti laikomas Viešai neatskleista informacija, jeigu jis atitinka aukščiau nurodytus kriterijus.
- 3.3. **Viešai neatskleistą informaciją turinčių asmenų sąrašas.** Vadovaudamasi MAR 18 straipsniu, Įmonė emitentė sudaro asmenų, kurie darbo sutarties ar kitais pagrindais atlikdami užduotis turi galimybę žinoti Įmonės Viešai neatskleistą informaciją, sąrašą. Sudarydama sąrašą, Įmonė atsižvelgia į šiuos reikalavimus:
- 3.3.1. sąrašas turi apimti tiek nuolatinę, tiek laikiną prieigą prie Įmonės Viešai neatskleistos informacijos turinčius asmenis;

- 3.3.2. sąrašas turi atitikti teisės aktuose nustatytus formos ir turinio reikalavimus;
- 3.3.3. sąrašas turi būti atnaujinamas nedelsiant pasikeitus jame nurodytoms aplinkybėms;
- 3.3.4. sąrašė nurodyti asmenys turi būti supažindinti su atsakomybe už Įmonės Viešai neatskleistos informacijos neteisėtą atskleidimą, pasinaudojimą ar bandymą pasinaudoti ja.
- 3.4. **Viešai neatskleistos informacijos viešas atskleidimas.** Vadovaudamasi MAR 17 straipsniu, Įmonė emitentė privalo nedelsdama atskleisti viešai visuomenei su Įmone susijusią Viešai neatskleistą informaciją, laikydamosi šių reikalavimų:
- 3.4.1. informacija viešai turi būti atskleista teisės aktų reikalavimus atitinkančiais būdais (įskaitant prekybos vietas, žiniasklaidą, Įmonės interneto tinklalapį), kad kuo platesnė visuomenė ją galėtų greitai, nemokamai ir tuo pačiu metu visoje Europos Sąjungoje gauti bei įvertinti;
- 3.4.2. atskleidimas turi būti atskirtas nuo Įmonės rinkodaros;
- 3.4.3. informacijos atskleidimas gali būti atidėtas tik teisės aktuose numatytais pagrindais ir tvarka;
- 3.4.4. iki Viešai neatskleistos informacijos viešo atskleidimo ši informacija negali būti atskleista jokiems asmenims, išskyrus kurie turi teisę šią informaciją žinoti;
- 3.4.5. kita su Įmone ar jos išleistomis finansinėmis priemonėmis susijusi informacija, kuri nėra Viešai neatskleista informacija MAR ir šios Politikos prasme, atskleidžiama kitų teisės aktų, reglamentuojančių jos atskleidimą, nustatyta tvarka.
- 3.5. **Vadovaujančių ir su jais susijusių asmenų sąrašas.** Vadovaudamasi MAR 19 straipsniu, Įmonė emitentė sudaro Įmonės vadovaujančių asmenų ir su jais susijusių asmenų sąrašą, laikydamosi šių principų:
- 3.5.1. sąrašė nurodomi Įmonės vadovaujantys asmenys – Įmonės vadovas, valdymo ir priežiūros organų nariai; taip pat kiti Įmonėje veikiantys asmenys, kurie turi nuolatinę prieigą prie Įmonės Viešai neatskleistos informacijos ir įgaliojimus priimti vadovo sprendimus dėl Įmonės plėtros ir verslo perspektyvų;
- 3.5.2. sąrašė nurodomi su vadovaujančiais asmenimis glaudžiai susiję asmenys, pavyzdžiui, sutuoktiniai, išlaikomi vaikai, juridinis asmuo, kurį kontroliuoja Įmonės vadovaujantis asmuo;
- 3.5.3. sąrašė nurodyti asmenys turi būti supažindinti su jų pareigomis sandorių, susijusių su Įmonės finansinėmis priemonėmis, atžvilgiu.
- 3.6. **Vadovų ir su jais susijusių asmenų sandorių priežiūra.** Vadovaudamasi MAR 19 straipsniu, Įmonė emitentė vykdo Įmonės vadovaujančių ir su jais susijusių asmenų sandorių, susijusių su Įmonės finansinėmis priemonėmis, priežiūrą. Šių sandorių priežiūros tikslais:
- 3.6.1. Įmonės vadovaujantys ir su jais susiję asmenys ne vėliau kaip per 3 darbo dienas turi pateikti teisės aktuose nustatytos formos ir turinio pranešimus apie savo sandorius, susijusius su Įmonės finansinėmis priemonėmis Įmonei (kai bendra sandorių suma per kalendorinius metus pasiekė 5 000 eurų) ir Lietuvos bankui ar kitai kompetentingai institucijai (visų sandorių atveju);
- 3.6.2. Įmonė ne vėliau kaip per 3 darbo dienas turi viešai atskleisti informaciją apie vadovaujančių ir su jais susijusių asmenų sandorius, susijusius su Įmonės finansinėmis priemonėmis;
- 3.6.3. Įmonės vadovaujantys asmenys neturi teisės savo ar kitų asmenų naudai vykdyti prekybos su Įmone susijusiomis finansinėmis priemonėmis 30 kalendorinių dienų iki viešai skelbiamų Įmonės tarpinių ir (ar) metinių finansinių ataskaitų paskelbimo, nebent teisės aktų pagrindu ir tvarka gautų Įmonės leidimą.
- 3.7. **Potencialiems investuotojams atskleidžiamos informacijos kontrolė.** Vadovaudamasi MAR 11 straipsniu, Įmonė emitentė ar kita Įmonė, siekdama iki paskelbimo apie sandorį dėl finansinių priemonių atkreipti potencialių investuotojų dėmesį į galimą tokį sandorį ir jo sąlygas, pavyzdžiui, sandorio mastą ir kainą, vykdo šiuo tikslu potencialiam investuotojui atskleidžiamos informacijos kontrolę, atsižvelgdama į šiuos reikalavimus:
- 3.7.1. Įmonė turi įvertinti poreikį potencialiam investuotojui atskleisti Viešai neatskleistą informaciją bei jos apimtį;
- 3.7.2. potencialiam investuotojui Viešai neatskleista informacija gali būti atskleidžiama tik gavus jo sutikimą priimti tokią informaciją, supažindinus jį su draudimu neteisėtai pasinaudoti šia informacija bei įpareigojus šią informaciją laikyti konfidencialia;

- 3.7.3. su potencialiam investuotojui atskleidžiama informacija susiję Įmonės veiksmams turi būti atliekami laikantis teisės aktų nustatytos tvarkos, formos ir būdų reikalavimų.
- 3.8. **Įtartinų piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkose veiksmų stebėseną.** Vadovaudamasi MAR 16 straipsniu, Įmonė, kuri profesionaliai užsiima prekyba finansinėmis priemonėmis:
- 3.8.1. nedelsdama kompetentingai institucijai turi pateikti teisės aktuose nustatyto formos pranešimą apie pastebėtus įtartinus sandorius;
- 3.8.2. taiko kitas tinkamas, pakankamas ir proporcingas, atsižvelgiant į jų veiklos mastą, dydį ir pobūdį, priemones įtartiniams veiksams nustatyti ir apie juos pranešti.
- 3.9. Įmonių grupėje gali būti taikomos ir kitos organizacinės, techninės, švietimo ir kitos priemonės, skirtos piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkose prevencijai.

4. Apyvartinių taršos leidimų rinkos dalyviai

- 4.1. Įmonės, kurios dalyvauja apyvartinių taršos leidimų rinkoje, nepriklausomai nuo to, ar jos taip pat yra ir Įmonės emitentės, privalo vadovautis apyvartinių taršos leidimų rinkos dalyviams taikomais specialiais MAR reikalavimais, susijusiais su Viešai neatskleistos informacijos, ją žinančių asmenų sąrašų, vadovaujančių asmenų ir su jais susijusių asmenų sandorių, potencialiems investuotojams atskleidžiamos informacijos valdymu.
- 4.2. Šios specialios apyvartinių taršos leidimų rinkos dalyviams skirtos nuostatos Įmonėms taikomos, jei Įmonių grupės mastu praėjusiais kalendoriniais metais viršytos MAR 17 straipsnio 2 dalies pagrindu nustatyto kurą deginančių įrenginių veiklos minimalios ribos:
- 4.2.1. išmetamo anglies dioksido (CO₂) ekvivalento lygis – 6 000 000 tonų per metus; ar
- 4.2.2. nominalios šiluminės galios lygis – 2 430 MW.

5. Baigiamosios nuostatos

- 5.1. Politika taikoma Įmonių grupės mastu ir yra privaloma Įmonėms Politikoje nustatyta apimtimi.
- 5.2. Įgyvendinant Politiką ir MAR reikalavimus Įmonių grupės mastu ir (ar) atskirų Įmonių, kurioms taikomi Politikos reikalavimai, mastu priimami vidaus teisės aktai ir kitokie sprendimai, taikomos kitos priemonės, būtinos piktnaudžiavimo finansinių priemonių rinkoje prevencijai.
- 5.3. Įmonių, kurioms taikoma Politika, darbuotojai supažindinami su Politikos nuostatomis ir jos nuostatas įgyvendinančiais vidaus teisės aktais vadovaujantis Įmonių grupėje nustatyta tvarka.
- 5.4. Politikos įgyvendinimo priežiūrą atlieka „Lietuvos energija“, UAB, atitikties vadovas.